

Ecologische opgave Noorderkwartier te Zwolle

Maatregelen voor gidssoorten icarusblauwtje, bruine korenbout, kievitsbloem, gierzwaluw, huismus, egel, gewone dwergvleermuis en otter

In voorliggend document zijn de te nemen maatregelen voor de gekozen gidssoorten voor de opgave binnen het Noorderkwartier weergegeven in tabelvorm. Per soort zijn te nemen maatregelen beschreven in termen van benodigde ruimte, randvoorwaarden en de minimaal uit te voeren opgave binnen het Noorderkwartier. De achterliggende berekeningen en inschattingen zijn beschreven in een toelichtende notitie (met kenmerk: N002-1293999JWJ-V01-sss-NL).

Icarusblauwtje

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
IB1	Verblijfplaatsen en voedsel: bloemrijk grasland	500 m ² (bij voorkeur aaneengesloten)	Inheemse flora inzaaien (waaronder in ieder geval een combinatie van de volgende planten: akkerdistel, boerenwormkruid, jacobskruiskruid, heelblaadjes, wilde marjolein, margriet, knoopkruid, kleine klaver, rolklaver, hopklaver, rode klaver, witte klaver) Verbinding: maximaal 50 meter tussen bloemrijke graslanden Gefaseerd beheer uitvoeren (sinusbeheer)	1 x maatregel (op platte daken)	10 x maatregel

Bruine korenbout

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
BK1	Verblijfplaatsen en voedsel: natuurvriendelijke oever	275 meter natuurvriendelijke oever, specifiek ingericht voor bruine korenbout	50 % van de oever: oevervegetatie in de vorm van riet, gele lis, zegge, lisdodde, biezen, rietgras, grote egelskop met minimale hoogte van 50-60 centimeter Een talud van 1:3 (of flauwer) waarbij de taludhelling boven- en onderwater samen minimaal 2,5 meter lang zijn De natuurvriendelijke oever hoeft niet aaneengesloten te worden gerealiseerd, maar heeft wel de voorkeur	-	1 x maatregel

Kievitsbloem

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
KB1	Standplaats: natuurvriendelijke oever	275 meter natuurvriendelijke oever, specifiek ingericht voor kievitsbloem	Oevers realiseren zoals weergegeven in figuur 1. Bij voorkeur enkele dagen van overstroming in de winterperiode (6 – 11 dagen) mogelijk maken. Vegetatiebedekking van 35-50 %; geen dichte oevervegetatie Soorten behorend bij de kievitsbloem-associatie dienen ook aanwezig te zijn (zie tabel A voor enkele voorbeelden). Dit kan gerealiseerd worden door introductie van soorten via maaisel van nabijgelegen kievitsbloem graslanden Na 20 juni maaien en niet bemesten en in augustus nogmaals maaien	-	1 x maatregel

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
			De natuurvriendelijke oever hoeft niet aaneengesloten te worden gerealiseerd, maar heeft wel de voorkeur		

Tabel A

Kernsoorten	Begeleidende soorten
Grote vossenstaart	Kruipende boterbloem
Gewone paardenbloem	Ruw beemdgras
Pinksterbloem	Smalle weegbree
Veldzuring	Witte klaver
Scherpe boterbloem	Gewoon reukgras
	Madeliefje

Voorbeeld plas-drasoever en flauwe oever

Figuur 1 Plas-dras oever en flauwe oever (STOWA, 2009)

Gierzwaluw

© James Lidster

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
GZ1	Nestplaats: plaatsing van 20 neststenen groepsgewijs	Ruimte in de gevel, minimaal 2 m ² per 20 kasten	Zo hoog mogelijk in gevel aanbrengen. Maximaal 10 meter onder de dakrand Niet in volle zon, bij voorkeur op hoeken in noord- en oostgevels Neststenen minstens 1 meter uit elkaar plaatsen Neststenen dienen qua type en plaatsing te voldoen aan de voorwaarden uit het kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2023) Biedt verschillende oriëntaties van de neststenen aan (voorkeur heeft oost en noord)	3 x maatregel gericht op de binnentuinen of groene daken 16 x maatregel gericht op de openbare ruimte	-

Huismus

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
HM1	Nestplaats: plaatsing van 30 nestplaatsen (2 x 15 groepsgewijs)	Ruimte in de gevel, minimaal 3 m ² per 30 kasten	3 – 10 meter boven maaiveld (of boven groene daktuin) plaatsen Neststenen dienen qua type en plaatsing te voldoen aan de voorwaarden uit het kennisdocument huismus (BIJ12, 2023). Ook neststenen ten behoeve van gierzwaluw voldoen voor huismus indien gecombineerd met specifieke neststenen voor huismus Biedt verschillende oriëntatie van de neststenen aan (voorkeur heeft oost en noord)	3 x maatregel gericht op de binnentuinen of groene daken 12 x maatregel gericht op de openbare ruimte	-

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
			Naast het gebruik van neststenen kunnen ook dakpannen toegankelijk gemaakt worden. Hiervoor dient géén vogelschroot aangebracht te worden bij de eerste 3 rijen dakpannen Verbinding: groepjes nestplaatsen op maximaal 100 meter afstand van elkaar plaatsen		
HM2	Schuilplekken: opgaand groen aanbrengen op (maximaal) 5 meter van de nestplaatsen (zie tabel B)	Horizontaal minimaal 50 m ² , verticaal minimaal 100 m ²	Het groen moet vooral op 3-8 meter hoogte vanaf maaiveld aanwezig zijn Dichte groenblijvende heggen, hagen, struiken, klimplanten toepassen die tenminste 30 centimeter dik/diep zijn	3 x maatregel	12 x maatregel
HM3	Schuilplekken: opgaand groen aanbrengen op (maximaal) 5	Horizontaal minimaal 50 m ² , verticaal	Het groen moet tenminste 2 meter hoog zijn (vanaf maaiveld) en 30 centimeter dik/diep	3 x maatregel	12 x maatregel

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
	meter van de voedselplekken en op (maximaal) 2 meter van waterbad en zandige plek	minimaal 100 m ²	Dichte groenblijvende heggen, hagen, struiken, klimplanten (van tabel B) toepassen		
HM4	Voedselplekken: voedselplanten aanplanten binnen 50 meter van de nestplaatsen (zie tabel C) <i>Let op: combinatie mogelijk met inrichting voor de gidssoorten egel en gewone dwergvleermuis</i>	Minimaal 500 m ²	75 % van de ruimte gebruiken voor een (door ontwerpers te bepalen) combinatie van grassen, kruidige planten en bloemen uit tabel C 25 % van de ruimte gebruiken voor structuurrijke overhoekjes met (onkruid)soorten als straatgras, varkensgras, herderstasje, weegbree, gierst, tarwe, gerst Verbinding: voedselplekken op maximaal 25 meter afstand van elkaar realiseren	3 x maatregel	12 x maatregel

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
HM5	Voedselplekken: minimaal 10 solitaire bomen plaatsen binnen 50 meter van de nestplaatsen <i>Let op: combinatie mogelijk met inrichting voor de gidssoorten egel en gewone dwergvleermuis</i>	25 m ² per boom	Vooral inheemse soorten toepassen Onder de bomen dekking realiseren door struiken, heggen, hagen (zie tabel B)	3 x maatregel	12 x maatregel
HM6	Zand: droge zandige plek(ken) binnen 50 meter van de nestplaatsen	5 m ²	In combinatie met waterbad toepassen Kleine steentjes en grit	3 x maatregel	12 x maatregel
HM7	Water: waterbad(en) binnen 50 meter van de nestplaatsen	5 m ²	In combinatie met zandige plekken toepassen Het water (of delen ervan) mag slechts enkele centimeters diep zijn	3 x maatregel	12 x maatregel

Tabel B Geschikte (groenblijvende) soorten voor schuilgelegenheid

Hagen	Struikachtigen	Klimplanten
Wilde liguster	Vuurdoorn (solitair)	Klimop
Haagbeuk	Meidoorn (solitair)	Bruidsluier
Coniferen	Conifeer (solitair)	
Vuurdoorn		
Meidoorn		
Taxus		

Tabel C Globaal overzicht dieet huismus

Granen	Insecten	Onkruidzaden	Groene delen	Overig
Gierst, Rogge, Tarwe, Gerst, Haver, Kippenzaad	Kevers, wantsen, bladvlinders, bladluizen, schildluizen, muggen, vliegen, vlinders, motten	Varkensgras, Muur, Melganzenvoet, Straatgras, Akerhoornbloem, Spurrie, Bijvoet, Paardenbloem, Brandnetel, Schapenzuring, Klaproos, Havikskruid, Teunisbloem,	Knoppen van bomen en struiken, bladeren van Luzerne, Klaver, Paardenbloem	Brood Steentjes Voedselresten (van mens en dier)

Granen	Insecten	Onkruidzaden	Groene delen	Overig
		Herderstasje, Weegbree		

Egel

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
EG1	Verblijfplaats: Compost-, takken- en/of puinhopen (van minimaal 1 m ²) aanleggen in dicht struikgewas van minimaal 50 m ² <i>Indien natuurlijke oplossing niet mogelijk is, dan volstaan egelhuizen in dicht struikgewas</i>	50 m ²	Realiseren in struikgewas met een omvang > 50 m ² waar beperkte verstoring is door de mens	-	6 x maatregel
EG2	Voedsel: grasvelden met dicht struweel er omheen	100 m ²	Tenminste aan één zijde van het grasveld lage en dichte begroeiing toepassen	-	6 x maatregel

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
EG3	Verbindend leefgebied: variatie aan aaneengesloten groen (grasveld, lage dichte begroeiing met ondergroei) <i>Let op: combinatie mogelijk met inrichting voor de gidssoorten huismus en gewone dwergvleermuis</i>	Om en nabij 2000 m ² (lees: minimaal 20 % van het gebied moet groen zijn)	Een robuuste, fysiek zoveel mogelijk doorlopende en gevarieerde groeninrichting creëren. Groenstroken zijn minimaal 2 meter breed en voor tenminste 50 % beplant met struiken en heesters (dicht struikgewas) met een hoogte > 75 centimeter Indien afstanden van > 20 meter overbrugd moeten worden door de egel, dient gebruik gemaakt te worden van groene stapstenen met maximaal 10 meter tussen het groen. Stapstenen moeten minimaal 10 m² groot zijn en dezelfde (dichte) beplanting hebben als de groenstroken Minimaal 50 % van het dichte struikgewas moet een natuurlijke strooisellaag (bladeren, mos, takken, et cetera) bevatten Om ook tuinen bij het leefgebied te betrekken dienen groene erfafscheidingen gebruikt te worden die passeerbaar zijn of door schuttingen van openingen te voorzien (zie punt hieronder)	<i>Tuinen toegankelijk maken voor egel</i>	6 x maatregel

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
			Barrières voor egel moeten worden vermeden. Openingen van minimaal Ø 13 centimeter of (vierkant) 13 x 13 centimeter (op maaiveld) zijn voldoende om te kunnen passeren Abrupte (verticale) hoogteverschillen > 20 centimeter voorkomen of voorzien van een egeltoegankelijk talud van 1:1 of flauwer		

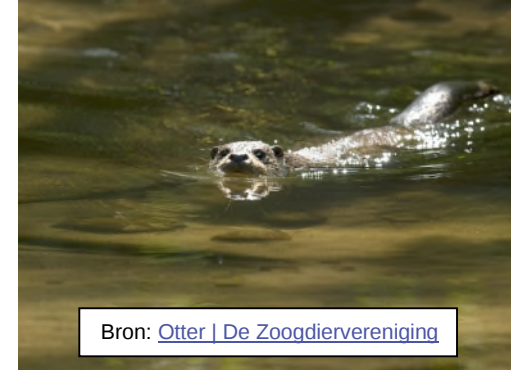
Gewone dwergvleermuis

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
GD1	Verblijfplaats: verschillende typen verblijfplaatsen inpassen. Combinatie van tenminste 1 met winterfunctie, 2 met kraamfunctie en 7 met zomer/paarfunctie (in elkaars nabijheid)	Ruimte in de gevel, minimaal 5 m ² per 10 kasten	Zorg voor zomer-/paarverblijven, kraamverblijven én winterverblijven Plaatsing zo hoog mogelijk in de gevel, maar op minimaal 4 meter hoogte vanaf maaiveld of (verhoogde) binnentuin Neststenen dienen qua type en plaatsing te voldoen aan de voorwaarden uit het kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) Biedt verschillende oriëntatie van de neststenen aan (alle windrichtingen)	5 x maatregel op binnentuinen gericht 25 x maatregel op openbare ruimte gericht	-

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
GD2	Vliegroutes/foerageergebied: verbindend leefgebied creëren door een variatie aan groene lijnvormige elementen in te passen <i>Let op: combinatie mogelijk met inrichting voor de gidssoorten huismus en egel</i>	500 m ²	Een (op hoogte) fysiek zoveel mogelijk doorlopende en gevarieerde groeninrichting creëren (bomen, struiken en gevel-/dakbeplanting) Vliegroutes dienen te voldoen aan de voorwaarden uit het kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) Boomkronen en overige opgaande beplanting zoveel mogelijk onverlicht laten	2 x maatregel (op daken en/of in binnentuinen)	7 x maatregel

Otter

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
OT1	Leefgebied: natuurvriendelijke, structuurrijke oevers	275 meter natuurvriendelijke oever, specifiek ingericht voor otter	Struweelbegroeiing en/of riet aanbrengen op de natuurvriendelijke oevers van minimaal 2,5 meter breed	-	1 x maatregel
OT2	Verbinding onder bruggen	Aaneengesloten ruimte onder en nabij brug	Oevers doortrekken onder de brug zodat deze ook via land passeerbaar is voor otter Aan beide zijden van de singel realiseren Indien een doorlopende oeeververbinding niet mogelijk is, kunnen ook brede loopstroken worden toegepast onder de brug:	-	4 bruggen x 2 = 8 x maatregel

Codering maatregel	Specificatie maatregel	Benodigde ruimte	Randvoorwaarden	Minimale opgave bebouwing (daken, gevels, binnentuinen)	Minimale opgave openbare ruimte
			• Loopstroken/-richels hebben een breedte van minimaal 0,5 meter • Loopstroken/-richels liggen boven het hoogste waterpeil • Loopstroken/-richels hebben een opstaande rand en een grondlaag van circa 10 centimeter dikte (of geen grondlaag indien bestaande uit bijvoorbeeld houten planken) • Aansluiting van loopstroken/-richels op de oevers gebeurt in een hoek van maximaal 45 graden		